

Deel 6.

Oscar Eyckmans (1897-1988), veldwachter van Zemst – Sint-Pieter.

Een foto van Oscar Eyckmans in veldwachtersuniform en meteen als gelegenhedsfotograaf tijdens een wielervedstrijd in Zemst verscheen in 1980 in de uitgave "Kent u ze nog ... die Nieuw-Zemstenaars..."⁽¹⁾

Oscar Karel Joanna Eyckmans werd geboren in Boom op 10 oktober 1897. Hij was de jongste zoon in het gezin van vijf kinderen van Gabriël Josephus Eyckmans (°Boom 1864) en Theresia Philomena Huys (°Puurs, ca. 1866). De genealogie van de familie Eyckmans gaat in Boom, Niel, Reet en Rumst terug tot in het begin van de zeventiende eeuw!⁽²⁾

In de Eerste Wereldoorlog vervoegde Oscar Eyckmans op 6 juni 1916 het Belgisch Leger. Hij werd soldaat 2de klas bij het 8ste Artillerie Regiment en had de functie van waarnemer aan het IJzerfront. Het is daar dat hij leerde fotograferen, wat hij later verder zou ver-

volmaken dankzij een boekhandelaar in Nederland. Oscar Eyckmans werd een verwoed (pers)fotograaf en van hem kwamen later honderden foto's in kranten, vooral in *Het Laatste Nieuws*.

Oscar Eyckmans werd pas gedemobiliseerd op 21 oktober 1919 en keerde terug naar Boom. Hij huwde Helena Leonora Van der Planken in 1923 in Boom; hun gezin zou vijf kinderen tellen.

Oscar Eyckmans werd er kleermaker wat hij had geleerd van zijn schoonvader. Uiteindelijk besloot hij om toch de gemeente te verlaten omdat de zwavelrook van de steenbakkerijen zijn luchtwegen erg irriteerde. Hij solliciteerde voor het ambt van veldwachter in Zemst in de loop van 1937.

In zitting van 27 januari 1937 had de Zemstse gemeenteraad beslist om in de vervanging te voorzien van veldwachter Pieter Eduard De Rop, die pas was overleden. De raad besliste daarbij dat *De veldwachter zal verplicht zijn te komen wonen binnen een omtrek van 500 meters van 't gemeentehuis en hij mag bij geen personen wonen die handel drijven of herberg houden*. In zitting van 23 juli 1937 werd Oscar Eyckmans aangesteld als de opvolger van veldwachter De Rop. Hij legde zijn eed af voor de Vrederechter van Vilvoorde op 12 januari 1938. Oscar Eyckmans woonde dan met zijn gezin in Zemst aan de Brusselsesteenweg.

Als Oudstrijder 14-18 was Eyckmans een vaderlands-lievend man.

Tijdens bezetting in de Tweede Wereldoorlog werd hij eens een dag aangehouden door Duitse militairen daar hij verdacht was van sabotage gepleegd te hebben aan de Windas waar mede de kerkklokken werden neergelaten uit den toren te Zemst.

Op 6 juli 1944 hield de Gestapo hem aan. Eyckmans werd eerst overgebracht naar de gevangenis in Mechelen (tot 15 juli), dan naar Sint-Gillis (tot 22 augustus) en vervolgens naar een kamp Beverlo in Leopoldsburg. Daar kon hij op 6 september 1944 ontvluchten en aansluiten bij de plaatselijke weerstand van Beverlo.

Oscar Eyckmans was lid van de verzetsbeweging OMBR (*Organisation Militaire Belge de Résistance*); al sinds juli 1942 was hij lid van het *Geheim Leger*. Hij had voor het verzet in Zemst wapens, munitie, seinpatronen en springstoffen verborgen. Hij werd verklikt. De Krijgsraad (van de bezetter) in Brussel veroordeelde hem op 10 augustus 1944 tot 2,5 jaar gevangenis wegens dat wapenbezit. Later zou Oscar Eyckmans verklaren dat hij al in 1940 bij de capitulatie van het Belgisch Leger achtergelaten wapens had verborgen in een lokaal in het

gemeentehuis van Zemst: 40 à 45 geweren, handgranaten, drie kasten dynamiet samen ongeveer 50 kg...

In 1948 verkreeg Eyckmans het statuut van Politiek Gevangene en werd hij erkend als Gewapend Weerstander. Onmiddellijk na de bevrijding had hij opnieuw zijn ambt van veldwachter in Zemst opgenomen.⁽³⁾

Op 22 januari 1951 legde hij in handen van de burgemeester van Zemst de eed af voor zijn benoeming tot *aanwijzende schatter*. Hierdoor werd hij gemachtigd om officieel schade aan gewassen en landerijen vast te stellen. De vergoeding hiervoor had de gemeenteraad van Zemst bepaald op 15 frank per uur.

Oscar Eyckmans beëindigde zijn loopbaan als veldwachter van Zemst op 10 oktober 1962. Hij werd opgevolgd door Julien Van Hoegaerden.

Ere-velwachter Oscar Eyckmans overleed in Hofstade op 27 april 1988. Zijn uitvaartplechtigheid werd ge-

houden in de parochiekerk van Sint-Pieter in Zemst op maandag 2 mei 1988. Zijn overlijdensbericht vermeldt dat hij vereerd is geweest met heel wat eretekens: Officier in de Leopoldsorde met Gulden Zwaarden, Officier in de Kroonorde met Gulden Zwaarden, Officier in de Orde van Leopold II met Zilveren Zwaarden, Ridder in de Kroonorde met Gulden Zwaarden, Ridder in de Orde van Leopold II met Zilveren Zwaarden, het Belgisch Oorlogskruis, het Frans Oorlogskruis, het Vuurkruis, de Herinneringsmedaille 1914 – 1918, de Overwinningsmedaille 1914 - 1918, de Medaille Veteranen Koning Albert, de Herinneringsmedaille 1940 - 1945 met zwaarden, het Kruis van Politiek Gevangene, de Medaille van de Gewapende Weerstand en het ereteken N.S.B. Oscar Eyckmans was trouwens geweest voorzitter van de N.S.B. Boom.

23 mei 2017

Edward Moortgat, Wim Roofthoofd en François van der Jeught
Leden van de Werkgroep "Veldwachters van Zemst" – De Semse.

(1) A. VER ELST, *Kent u ze nog de Nieuw-Zemstenaars, Zaltbommel, 1980, onder nr. 15.*

(2) *De familie Eyckmans te Rumst, Reet, Niel en Boom – 17de – 20ste eeuw, samengesteld door Tom De Loenen, bestuurslid van de Geschiedkundige Kring Rumesta vzw, uitgave van deze vereniging, 2de voorlopige versie van augustus 2010, raadpleegbaar via www.rumesta.be. Dank aan Eric Eyckmans uit Hoevenen voor de toezending van genealogische informatie over Oscar Eyckmans (e-mail van 22 mei 2017).*

(3) *Informatie uit het dossier van Oscar Eyckmans, Dienst voor Oorlogsslachtoffers, Brussel.*